

Pražáci v Rakovníku

Spisovatel a historik **Zikmund Winter** nebyl jediným Pražanem, který výrazně ovlivnil novodobou historii Rakovníka a proslavil město svou tvorbou. Rakovník je hrdý i na odkaz dalších Pražanů, kteří tady působili – architektů, veřejných činníků nebo mecenášů. Ty nejvýznamnější z nich vám představí tematická vycházka „Pražáci v Rakovníku“, kterou pro vás připravila Městská knihovna v Rakovníku. Působení Zikmunda Wintra v Rakovníku vám přiblíží průvodce „Rakovníkem po stopách Zikmunda Wintra“.

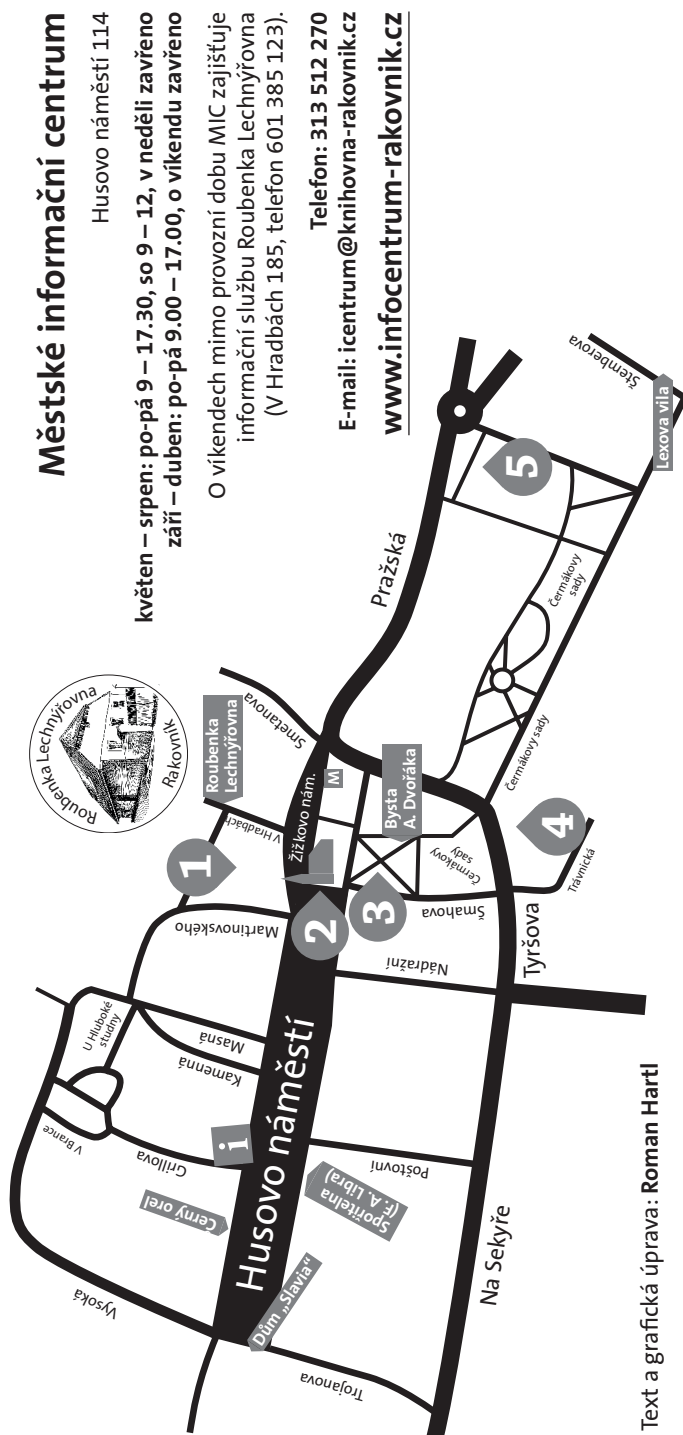
Trasa vycházky vede od Gymnázia Zikmunda Wintra přes Čermákovy sady k Masarykově obchodní akademii a odtud Pražskou ulicí a Pražskou bránou ke kostelu sv. Bartoloměje a na Husovo náměstí (viz orientační mapka na zadní straně průvodce). Trasa je dlouhá cca 1,5 kilometru.

1 Budova nynějšího Gymnázia Zikmunda Wintra na Žižkově náměstí byla postavena v letech 1832-3 pro první mimopražskou reálku v Čechách. Reální škola v Rakovníku bývá označována i za úplně první reálku v Čechách, datem otevření ji však o pouhé tři dny předběhla reálka v pražské Mikulandské ulici. Reálka byla novým typem školy, která se orientovala na přípravu odborného dorostu pro rostoucí průmyslovou výrobu, obchod, zemědělství, lesnictví a těžbu nerostných surovin. Studenti reálky se proto vzdělávali např. i ve strojnictví, hospodářském stavitelství, praktické chemii a fyzice. Reálka sloužila i jako příprava na odborné vysokoškolské studium.

Leopold Chlumčanský

Založení reálky v Rakovníku umožnil velkorysý dar pražského arcibiskupa **Leopolda Chlumčanského** (1749-1830). Z Chlumčanského fondu byly financovány platy učitelů. Náklady na postavení a provoz školní budovy neslo na svých bedrech město. V letech 1874-1884 učil na rakovnické reálce Zikmund Winter. V roce 1936 došlo k transformaci reálky na gymnázium. Od roku 1937 nese škola jméno Zikmunda Wintra.

Městské informační centrum

Husovo náměstí 114

**květen – srpen: po-pá 9 – 17:30, so 9 – 12, v neděli zavřeno
září – duben: po-pá 9.00 – 17.00, o víkendů zavřeno**

O víkendech mimo provozní dobu MIC zajišťuje informační službu Roubenka Lechnýřovna (V Hradbách 185, telefon 601 385 123).

Telefon: 313 512 270

E-mail: icentrum@knihovna-rakovnik.cz

www.infocentrum-rakovnik.cz

Text a grafická úprava: **Roman Hartl**

Josef Čermák,
starosta města
a zakladatel
městských parků

Pražáci v Rakovníku

Vycházka městem po stopách
Pražanů, kteří se zlatým písmem
zapsali do dějin města Rakovníka

rok Zikmunda Wintra

Městská knihovna Rakovník

2 Kostel svatého Bartoloměje získal svůj nynější vzhled v osmdesátých a devadesátých letech 19. století během rozsáhlých oprav a novogotických úprav, realizovaných podle návrhu **Josefa Mockera** (1835-1899), stavitele pražské svatovítské katedrály (stavbu katedrály vedl od roku 1873 až do své smrti). Nejvýraznějším zásahem do podoby kostela byla novogotická úprava barokního štítu.

Na jižní straně kostela, mezi opěrnými pilíři v portálu zbořeně kaple Bolestné Panny Marie, se nachází unikátní keramický obraz piety. Biblický výjev, složený z téměř čtyř set dílků, je zhotovený náročnou technikou řezané mozaiky, vynálezem rakovnické šamotky – v celém světě známé továrny na výrobu dlaždic, obkladaček a dalšího keramického zboží. Techniku řezané mozaiky vymyslel v roce 1904 ředitel a spolumajitel továrny,

pražský rodák **Emil Sommerschuh** (1866-1920). Pocházel z významného pražského rodu keramiků. Spolumajitelem šamotky se stal v roce 1898, po prodeji továrny v roce 1907 zůstal v jejím čele až do své předčasné smrti ve funkci generálního ředitele. Spoluprací se špičkovými výtvarníky a architektky se Sommerschuhovi podařilo povýšit výrobu obkladaček na novou uměleckou disciplínu. Dekorativní rakovnické obkladačky, dlaždice a mozaiky se staly ozdobou interiérů i exteriérů předních novostaveb nejen v Praze, ale i ve Vídni nebo bulharské Sofii. Nejvýznamnějšími realizacemi Sommerschuhovy éry jsou interiéry pražského Obecního domu a interiéry kavárny v pražském hotelu Imperiál. Přímo v Rakovníku je to především fasáda domu Slavia a fasáda restaurace Černý orel. Oba objekty najdete na horní straně Husově náměstí (čp. 53 a čp. 120). Rakovnický obraz piety vznikl v roce 1934 podle předlohy malíře Jano Köhlera.

Emil Sommerschuh

Pieta z řezané mozaiky

3 Čermákovy sady, které se rozprostírají pod kostelem sv. Bartoloměje a u sokolovny nesou jméno **Josefa Čermáka** (1853-1917), pokrokového starosty města Rakovníka v letech 1893-1910. Narodil se v Praze. Do Rakovníka přišla Čermáková rodina v roce 1878 podnikat v cukrovárnictví. Josef Čermák usiloval o povznesení Rakovníka na moderní a úpravné město. Zasloužil se zejména o založení tří městských sadů (pod kostelem, u sokolovny, v ulici Na Sekyře), o postavení chlapecké školy (nynější 1. ZŠ v Martiňovské ulici), o postavení nového sídla Spořitelny rakovnické (nynější budova pošty na Husově náměstí), o opravu Pražské a Vysoké brány, o plynové osvětlení města a v neposlední řadě i o vybudování tří železničních tratí – do Bečova, Mladotic a Loun. Městský park pod kostelem a u sokolovny nese Čermákovu jméno od roku 1917.

Josef Čermák

Městské sady (cca 1910)

Když v roce 1892 zavítal do Rakovníka skladatel Antonín Dvořák, stál Josef Čermák v čele tisícíhlavého davu, který slavného komponistu přišel přivítat na rakovnické nádraží. Josef Čermák tehdy ještě nebyl starostou města, už se však čile angažoval ve zdejších kulturním, společenském i sportovním dění. Předsedal i organizačnímu výboru Dvořákovy návštěvy. Dvořák navštívil Rakovník v rámci svého turné po Čechách před odjezdem do USA, kde měl převzít vedení národní konzervatoře v New Yorku. V rámci Dvořákovy návštěvy zazněla v Rakovníku ve světové premiéře jeho skladba Klid z cyklu Ze Šumavy. Tuto událost připomíná skladatelova busta v Čermákových sadech pod kostelem sv. Bartoloměje.

4 Rakovnická sokolovna, otevřená v roce 1914, je dílem předního českého architekta **Otakara Novotného** (1880-1959). Narodil se v Benešově, zakotvil však v Praze, kde měl od roku 1904 vlastní architektonickou kancelář. Sokolovna byla jeho druhou rakovnickou stavbou. Tou první byla zahradní Lexova vila v nynější Štemberově ulici, dokončená v roce 1910. Oba objekty, vila i sokolovna, patří v tvorbě Otakara Novotného k nejvýznamnějším dílům.

5 Na velkorysém budování moderního Rakovníka starostou Josefem Čermákem navázal ve dvacátých a třicátých letech minulého století starosta Čeněk Vaněček (1879-1946). Byl sice rakovnickým rodákem, uskutěčnění svých ambiciózních představ o budoucí podobě města však svěřoval špičkovým pražským architektům a urbanistům v čele s **Františkem Albertem Librou** (1891-1958).

F. A. Libra

F. A. Libra pracoval během své kariéry asi pro šedesát měst, žádné (včetně Prahy) se ale nemůže pochlubit tak různorodou směrnicí jeho tvorby jako právě Rakovník. První a největší Librovou stavbou, navrženou pro město Rakovník je komplex nynější Masarykovy obchodní akademie a Střední zemědělské školy v Pražské ulici. Stavěla se v letech 1928-1930. Nejznámější stavbou je pak budova Spořitelny rakovnické (dnes KB), dokončená v roce 1934. Stojí na Husově náměstí a snadno ji poznáte podle fasády z tmavě šedého mramoru.

Librovo rakovnické portfolio ale zahrnuje i rodinné a bytové domy, kostel československé církve (nebyl realizován), pomník M. R. Štefánika (nedochoval se), Tyršovo koupaliště, návrh laviček pro městský park nebo regulační plán města, ve kterém navrhl budoucí urbanistický rozvoj Rakovníka.

Obchodní škola

Dalšími pražskými architektky, kteří ve 20. a 30. letech pracovali pro Rakovník, byli mj. **Bohumil Hübschmann** (např. areál kasáren), **Oldřich Tyl** (chirurgický pavilon nemocnice; nynější interna) nebo zahradní architekt **Josef Kumpán**.